

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Opolu

LOP.410.001.06.2020

Pani Janina Kuźmicka
Dyrektor Urzędu Statystycznego w Opolu
Urząd Statystyczny w Opolu
ul. ks. Hugona Kołłątaja 5B, 45-064 Opole

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/20/001 – Wykonanie budżetu państwa w 2019 r. – wykonanie planu finansowego Urzędu Statystycznego w Opolu

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Urząd Statystyczny w Opolu, ul. ks. Hugona Kołłątaja 5B; 45-064 Opole ¹
Kierownik jednostki kontrolowanej	Janina Kuźmicka, Dyrektor Urzędu ² od 26 lutego 2015 r.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ³
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Opolu
Kontrolerzy	1. Agnieszka Roszczak-Fedorowicz, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LOP/10/2020 z 9 stycznia 2020 r. 2. Krzysztof Rajczyk, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LOP/19/2020 z 13 stycznia 2020 r. <p style="text-align: right;">(akta kontroli str. 1-5)</p>

II. Cel i zakres kontroli

Cel kontroli	<p>Celem kontroli było dokonanie oceny wykonania planu finansowego kontrolowanej jednostki na 2019 r., pod względem legalności, celowości, rzetelności i gospodarności.</p> <p>Ocenie podlegały w szczególności:</p> <ul style="list-style-type: none"> – realizacja wydatków budżetu państwa i budżetu środków europejskich, w tym rzeczowe efekty uzyskane w wyniku realizacji zadań finansowanych ze środków publicznych, – prawidłowość sporządzania rocznych sprawozdań budżetowych oraz sprawozdań za IV kwartał 2019 r. w zakresie operacji finansowych, – prawidłowość prowadzenia ksiąg rachunkowych w zakresie odnoszącym się do dochodów i wydatków oraz związanych z nimi należności i zobowiązań, – system kontroli zarządczej w zakresie prawidłowości i rzetelności sporządzania sprawozdań i prowadzenia ksiąg rachunkowych. <p>Ponadto przeprowadzono analizę porównawczą danych ujętych w rocznym sprawozdaniu Rb-27 z wykonania planu dochodów budżetowych z wynikami roku ubiegłego.</p>
Zakres kontroli	<p>Podstawą sformułowania oceny wymienionych wyżej obszarów były ustalenia dokonane w wyniku następujących działań kontrolnych:</p> <ul style="list-style-type: none"> – analizy porównawczej danych dotyczących wykonania planu dochodów budżetowych, – analizy realizacji wydatków budżetu państwa i budżetu środków europejskich, w tym efektów uzyskanych w wyniku wydatkowania środków, – kontroli wykorzystania środków otrzymanych z rezerw celowych, a także prawidłowości zmian budżetu w trakcie roku wynikających z podziału rezerw celowych, – kontroli przestrzegania limitów wydatków, w tym wydatków na wynagrodzenia,

¹ Dalej: Urząd lub US.

² Dalej: Dyrektor.

³ Dz. U. z 2019 r. poz. 489, ze zm., dalej: ustawa o NIK.

- szczegółowej analizy wybranej próby wydatków,
- analizy wybranych postępowań o udzielenie zamówienia publicznego,
- analizy stanu zobowiązań,
- analizy prawidłowości sporządzenia wybranych sprawozdań oraz stosowanych procedur kontroli zarządczej dotyczących sporządzania sprawozdań i prowadzenia ksiąg rachunkowych,
- szczegółowej kontroli wybranych zapisów i dokumentów księgowych.

Opis ustaleń kontrolnych przedstawiono w części IV. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny częściowe kontrolowanej działalności.

III. Ocena ogólna⁴ kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie wykonanie przez Urząd planu finansowego na 2019 r. Wydatki budżetu państwa zostały poniesione z zachowaniem wynikających z przepisów o finansach publicznych zasad gospodarowania środkami publicznymi, w sposób celowy i oszczędny, a sprawozdania zostały prawidłowo sporządzone i terminowo przekazane. Pozytywną ocenę uzasadnia także fakt, że w rezultacie wydatkowania środków osiągnięto cele prowadzonej działalności ujęte w planie działalności oraz w układzie zadaniowym wydatków. Księgi rachunkowe w zakresie dochodów i wydatków oraz związanych z nimi należności i zobowiązań były prowadzone prawidłowo. Ustalone nieprawidłowości dotyczące zaniechania naliczenia kary umownej z tytułu nieterminowej dostawy oraz wszczęcie trzech postępowań o udzielenie zamówień publicznych w terminach niezgodnych z wewnętrznymi uregulowaniami Urzędu nie miały wpływu na ocenę wykonania planu finansowego jednostki.

IV. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny częściowe⁵ kontrolowanej działalności

OBSZAR

1. Dochody budżetowe

Opis stanu faktycznego

Zgodnie z założeniami przyjętymi do kontroli wykonania budżetu państwa w 2019 r., kontrola dochodów w Urzędzie została ograniczona do analizy porównawczej danych ujętych w rocznym sprawozdaniu Rb-27 z wykonania planu dochodów budżetowych z wynikami roku poprzedniego.

Dochody zrealizowane przez Urząd wyniosły 6,2 tys. zł i były wyższe o 4,2 tys. zł (tj. o 211%) od kwoty ujętej w planie finansowym na 2019 r. (wynoszącej 2 tys. zł). Uzyskane dochody obejmowały głównie: a/ środki z odszkodowania z polisy ubezpieczeniowej za uszkodzone mienie Urzędu w wysokości 4,4 tys. zł (§ 0950), b/ wpływy z rozliczeń/zwrotów z lat ubiegłych w kwocie 0,6 tys. zł (§ 0940) oraz c/ wpływy ze sprzedaży m.in. publikacji statystycznych – 0,5 tys. zł (§ 0840). Zrealizowane w 2019 r. dochody budżetowe były wyższe o 0,6 tys. zł (o 10,3%) od dochodów uzyskanych w 2018 r., głównie z powodu wystąpienia zdarzeń losowych⁶.

⁴ Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

⁵ Oceny częściowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena częściowa może być sformułowana jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

⁶ Na konto dochodów budżetowych Urzędu wpłynęła kwota odszkodowania z polisy sprawcy zdarzenia za wyrządzoną szkodę w ewelacji budynku Urzędu. Kwota ta została w całości przekazana na rachunek dochodów budżetowych.

Na koniec 2019 r. (jak również 2018 r.), zgodnie ze sprawozdaniami Rb-27 z wykonania planu dochodów budżetowych, w Urzędzie nie wystąpiły należności pozostałe do zapłaty, jak również zaległości w dochodach budżetowych.

(akta kontroli str. 23-40)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OBSZAR

2. Wydatki

2.1. Wydatki budżetu państwa

Opis stanu
faktycznego

Wydatki budżetowe Urzędu na 2019 r. zostały zaplanowane w wysokości 8 624 tys. zł. W wyniku dokonanych w trakcie roku zmian, plan wydatków został zwiększony o kwotę 509 tys. zł i wyniósł łącznie 9 133 tys. zł. Zmiany planowanej pierwotnie kwoty wydatków wynikały ze zwiększenia wydatków na wynagrodzenia pracowników i pochodne od tych wynagrodzeń (o kwotę 273 tys. zł) oraz na wydatki bieżące (o kwotę 236 tys. zł). Pierwotny plan wydatków zwiększono środkami pochodzącymi m.in. z rezerw celowych.

(akta kontroli str. 41-50)

Wydatki Urzędu zostały zrealizowane w kwocie 9 123 tys. zł, co stanowiło 99,9% planu po zmianach oraz 87,7% wydatków wykonanych w 2018 r. (wynoszących 10 405 tys. zł). Wydatki bieżące wyniosły 8 900 tys. zł (99,9% planu), wydatki majątkowe – 15 tys. zł (100% planu), świadczenia na rzecz osób fizycznych – 20 tys. zł (100% planu), a wydatki na współfinansowanie projektów z udziałem środków z budżetu Unii Europejskiej – 188 tys. zł (98,4% planu).

Dominującą pozycję w grupie wydatków bieżących stanowiły wynagrodzenia i pochodne od wynagrodzeń, zrealizowane w kwocie 8 105 tys. zł, zakupy materiałów i wyposażenia w kwocie 309 tys. zł, a także odpis na Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych w kwocie 186 tys. zł. Zrealizowane wydatki bieżące (w kwocie 8 900 tys. zł) w porównaniu do wykonania w 2018 r. (wynoszącego 8 135 tys. zł) były wyższe o 765 tys. zł (tj. o 9,4%), głównie z uwagi na ustawowy wzrost wynagrodzeń i prace przygotowawcze do spisów powszechnych zaplanowanych na lata 2020-2021. Zrealizowane wydatki w grupie świadczeń na rzecz osób fizycznych (20 tys. zł), w porównaniu do 2018 r. (22 tys. zł), były niższe o 10%. Dotyczyły one głównie: wypłat ekwiwalentów za pranie i zakup odzieży roboczej oraz refundacji okularów korekcyjnych. Wydatki majątkowe Urzędu w 2019 r. zrealizowano w kwocie 15 tys. zł i w całości przeznaczono na zakup nowej centrali telefonicznej (zrealizowano wszystkie zaplanowane zadania w tym zakresie). W porównaniu do 2018 r. wydatki te były niższe o 2 146,6 tys. zł, z uwagi na zakończenie inwestycji polegającej na przebudowie budynku Urzędu.

(akta kontroli str. 41-50, 196)

Plan finansowy Urzędu zwiększono środkami pochodzącymi z rezerw celowych budżetu państwa (część 83 – *Rezerwy celowe*, poz. 66 *Prace przygotowawcze do powszechnego spisu rolnego i narodowego spisu powszechnego ludności i mieszkań*) na podstawie dwóch decyzji Ministra Finansów o łączną kwotę 294,9 tys. zł⁷ (na realizację wydatków bieżących). Wykorzystano natomiast środki w kwocie 291 tys. zł (98,7% kwoty otrzymanej), tj. a/ 279,4 tys. zł z 281,9 tys. zł na realizację zadań przygotowawczych do powszechnego spisu rolnego i narodowego spisu powszechnego ludności i mieszkań oraz 11,6 tys. zł z 13 tys. zł na

⁷ W tym o 281,9 tys. zł (decyzja Ministra Finansów z 15 października 2019 r.) i o 13 tys. zł (decyzja Ministra Finansów z 14 listopada 2019 r.).

sfinansowanie w 2019 r. dodatków służby cywilnej (wraz z pochodnymi) dla urzędników służby cywilnej mianowanych od 1 grudnia 2018 r.⁸ Szczegółowym badaniem kontrolnym w zakresie prawidłowości wydatkowania środków z rezerw celowych budżetu państwa objęto wykorzystanie 100% środków przekazanych Urzędowi. Stwierdzono, że zostały one wykorzystane zgodnie z przeznaczeniem, a zwiększenie wydatków o te kwoty wynikało z uzasadnionych potrzeb kontrolowanej jednostki. Zmian w planie finansowym Urzędu o ww. środki pochodzące z rezerw dokonano po otrzymaniu decyzji Ministra Finansów o zwiększeniu wydatków. Kwota niewykorzystanych rezerw celowych (wynosząca 3,9 tys. zł) została zwrócona na rachunek dysponenta części 58 *Główny Urząd Statystyczny*⁹.

(akta kontroli str. 135-158, 197-201)

W zakresie wydatków budżetu środków europejskich badanie jednej decyzji Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego (100%)¹⁰ wprowadzającej zmianę w planie¹¹ wykazało, że środki pochodzące z tytułu ww. decyzji wprowadzono po otrzymaniu decyzji o zmniejszeniu wydatków budżetu środków europejskich o kwotę 2,8 tys. zł. Plan po zmianach wynosił 8,7 tys. zł i został wykonany w całości.

(akta kontroli str. 80-81)

Prezes GUS, na podstawie art. 177 ust. 1 pkt 3 i ust. 3 pkt 2 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych¹² trzema decyzjami dokonał blokad wydatków Urzędu w rozdziale 75007 *Jednostki terenowe podległe naczelnym i centralnym organom administracji rządowej* w łącznej kwocie 11,4 tys. zł. I tak: a/ blokada z 13 listopada 2019 r. w kwocie 9,7 tys. zł dotyczyła niewykorzystanych środków finansowych w grupie wydatków bieżących Urzędu i wynikała z decyzji o zatwierdzeniu siedmiu z 22 planowanych prac badawczych w ramach projektu *Statystyka dla polityki spójności 2019-2020* w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna na lata 2014-2020 (§ 4008, § 4418 i § 4419), b/ blokada z 5 grudnia 2019 r. w kwocie 0,3 tys. zł dotyczyła niewykorzystanych środków finansowych w grupie wydatków bieżących Urzędu i wynikała z oszczędności uzyskanych w wyniku rozstrzygnięcia postępowań o udzielenie zamówień publicznych oraz mniejszego niż planowano zapotrzebowania na usługi związane m.in. z realizacją i obsługą spotkań roboczych. Dodatkowo na wielkość niewykorzystanych środków wpłynęły niższe niż pierwotnie zakładano wydatki na podróże krajowe (§ 4009), c/ blokada z 12 grudnia 2019 r. w kwocie 1,4 tys. zł dotyczyła m.in. niewykorzystanych środków finansowych związanych z oszczędnościami powstałymi po opłaceniu składek na ubezpieczenia społeczne oraz na Fundusz Pracy dla osób po urloпах macierzyńskich, rodzicielskich lub wychowawczych (§ 4111 i § 4121).

Zablokowanie środków nie skutkowało rezygnacją z realizowanych zadań, a decyzje o te zostały podjęte niezwłocznie po oszacowaniu nadmiaru środków.

(akta kontroli str. 159-162)

⁸ Środki na szkolenia i wynagrodzenia na nowe mianowania urzędników służby cywilnej (...).

⁹ Przyczyną niewykorzystania środków z rezerw celowych było w przypadku pierwszej rezerwy celowej (2,5 tys. zł) zwolnienie ze składek ZUS (1,3 tys. zł) oraz oszczędności z podróży służbowych (1,2 tys. zł) a w przypadku drugiej rezerwy (1,4 tys. zł) – przekwalifikowanie wynagrodzenia urzędnika Służby Cywilnej, który uczestniczył w projekcie finansowanym ze środków UE (źródłem finansowania 25% wszystkich składników wynagrodzenia ww. pracownika były środki z projektu, co spowodowało niewykorzystanie części środków z rezerwy celowej).

¹⁰ Decyzja z dnia 22 października 2019 r. znak GUS-DB01.3020.83.2019.2 zmniejszająca plan wydatków budżetu UE o kwotę 2,8 tys. zł (§ 4027 – 2,3 tys. zł, § 4117 – 0,4 tys. zł, § 4027 – 0,06 tys. zł).

¹¹ Kwota pochodząca z budżetu środków europejskich na 2019 r. przeznaczona na realizację programu operacyjnego 11,5 tys. zł. Pismo dotyczące limitów znak GUS-DB01.3020.6.2019.2 z 14 lutego 2019 r.

¹² Dz. U. z 2019 r. poz. 869, ze zm.

W 2019 r. przeciętne zatrudnienie w Urzędzie w przeliczeniu na pełny etat, według danych ujętych w sprawozdaniu Rb-70 o zatrudnieniu i wynagrodzeniach, wynosiło 126,9 osób i nie uległo zmianie w odniesieniu do przeciętnego zatrudnienia w 2018 r.¹³. Przeciętne miesięczne wynagrodzenie w 2019 r. wniósł natomiast 4,5 tys. zł i było wyższe o 0,5 tys. zł w stosunku do przeciętnego wynagrodzenia w roku poprzednim.

Kwota wydatków poniesionych w 2019 r. na wynagrodzenia osobowe¹⁴ wyniosła 6 778,5 tys. zł i była niższa o 1,5 tys. zł od kwoty określonej w planie finansowym po zmianach (wynoszącej 6 780 tys. zł).

W 2019 r. nie stwierdzono przypadków zawierania umów zlecenia. W 2018 r. wydatkowano natomiast kwotę 5 tys. zł na sfinansowanie wypłat wynikających z zawartej umowy zlecenia z jedną osobą fizyczną (która nie pozostawała w stosunku pracy z kontrolowaną jednostką i wykonywała zadania pomocnicze).

(akta kontroli str. 94-99)

Zobowiązania Urzędu na koniec 2019 r. wynosiły 566,9 tys. zł i były wyższe o 2,5 tys. zł (o 0,4%) od zobowiązań na koniec 2018 r. (wynoszących 564,4 tys. zł). Zasadniczą pozycję stanowiły zobowiązania z tytułu dodatkowego wynagrodzenia rocznego wraz z pochodnymi (549,2 tys. zł). W Urzędzie nie wystąpiły zobowiązania wymagalne.

(akta kontroli str. 43-48, 217-221)

Na podstawie szczegółowego badania wydatków (59 zapisów/dowodów księgowych) w kwocie 442,1 tys. zł (4,8% wydatków Urzędu)¹⁵ stwierdzono, że dokonywano ich w granicach kwot określonych w planie, na zakupy i usługi dotyczące realizacji celów jednostki, z zachowaniem zasady uzyskiwania najlepszych efektów z danych nakładów, realizując podzadania i działania określone w układzie budżetu zdaniowego. Wydatki zrealizowano zgodnie z obowiązującymi umowami, a wyboru wykonawców dokonano zgodnie z obowiązującymi w kontrolowanej jednostce procedurami¹⁶ (z wyjątkiem nieprawidłowości opisanej w dalszej części wystąpienia).

W wyniku badania wyłączenia stosowania przepisów ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych¹⁷ nie stwierdzono nieprawidłowości. Faktury za zakup towarów i usług oraz równoważne im dowody księgowe były sprawdzane pod względem merytorycznym (przez kierowników komórek dokonujących zakupu), formalnym i rachunkowym (przez Głównego Księgowego) oraz prawidłowo ujmowane w księgach rachunkowych i zatwierdzane do zapłaty przez Dyrektora. Wynikające z ww. dokumentów zobowiązania były regulowane z zachowaniem ustalonych terminów i we właściwych kwotach.

Ponadto w ramach powyższej próby szczegółowym badaniem objęto również prawidłowość stosowania Regulaminu zamówień publicznych w odniesieniu

¹³ Według sprawozdania Rb-70 przeciętne zatrudnienie w 2018 r. wyniosło 127,2 etatów.

¹⁴ § 4010 Wynagrodzenia osobowe pracowników, § 4011 Wynagrodzenia osobowe pracowników, § 4020 Wynagrodzenia osobowe członków korpusu służby cywilnej, § 4021 Wynagrodzenia osobowe członków korpusu służby cywilnej, § 4029 Wynagrodzenia osobowe członków korpusu służby cywilnej, § 4040 Dodatkowe wynagrodzenia roczne.

¹⁵ Doboru próby wydatków dokonano na podstawie zapisów konta 130 *Rachunek bieżący jednostek budżetowych* z uwzględnieniem grup rodzajowych. Próba obejmowała wylosowane metodą monetarną MUS (metoda statystyczna, w której prawdopodobieństwo wylosowania dowodu księgowego jest proporcjonalne do wartości operacji udokumentowanej dowodem) 53 zapisy księgowe na kwotę 368,5 tys. zł, trzy zapisy księgowe dobrane w sposób celowy dotyczące wydatków budżetu środków europejskich na kwotę 8,7 tys. zł (100% wydatków budżetu środków europejskich) oraz trzy zapisy dobrane w sposób celowy na kwotę 64,9 tys. zł.

¹⁶ Zarządzenie wewnętrzne nr 2/ 2018 Dyrektora Urzędu Statystycznego w Opolu z dnia 30 stycznia 2018 r. w sprawie wprowadzania w Urzędzie Statystycznym w Opolu Regulaminu udzielania zamówień publicznych o wartości nieprzekraczającej kwoty wskazanej w art. 4 pkt 8 ustawy Prawo zamówień publicznych (ze zm.); dalej: Regulamin zamówień publicznych.

¹⁷ Dz. U. z 2019 r. poz. 1843.

do trzech postępowań o udzielenie zamówienia publicznego przeprowadzonych w Urzędzie na zasadach wynikających z art. 4 pkt 8 ww. ustawy o łącznej wartości 64,9 tys. zł. Przedmiotem tych postępowań¹⁸: był: a/ zakup i dostawa komputerów i monitorów stacjonarnych (postępowanie znak OPL-WA.2720.15.2019 z 6 listopada 2019 r.) na kwotę 39,9 tys. zł, b/ zakup telefonów komórkowych (postępowanie znak OPL-WA.2720.21.2019 z 15 listopada 2019 r.) na kwotę 14,6 tys. zł, c/ zakup tabletów i klawiatur (postępowanie znak OPL-WA.2720.25.2019 z 29 listopada 2019 r.) na kwotę 10,4 tys. zł.

W wyniku tego badania stwierdzono naruszenie obowiązującego w kontrolowanej jednostce regulaminu udzielania zamówień publicznych w zakresie braku zachowania trzydniowego terminu pomiędzy złożeniem wniosków o przeprowadzenie postępowań a ich wszczęciem, co opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 224-234, 506-740)

W sprawie zakupu ww. telefonów komórkowych i tabletów, Dyrektor wyjaśniła, że *zakup sprzętu podyktowany był koniecznością wymiany dotychczas użytkowanych urządzeń na nowe w związku z ich niestabilnością i awaryjnością, które mogłyby stanowić poważne zagrożenie dla bezkolizyjnej realizacji zadań związanych z przeprowadzaniem spisów powszechnych (...) według opinii służb informatycznych zapewnia maksymalny poziom bezpieczeństwa, bezawaryjności i trwałości (...)*.

(akta kontroli str. 717-723)

Sprawozdanie roczne o udzielonych zamówienia, o którym mowa w art. 98 ustawy Prawo zamówień publicznych, zostało przekazane Prezesowi Urzędu Zamówień Publicznych 3 stycznia 2020 r. (tj. z dochowaniem terminu przypadającego nie później niż do 1 marca)¹⁹. Stosownie do przepisu art. 13a ust. 1 ww. ustawy w Urzędzie sporządzono również plan postępowań o udzielenie zamówień na 2019 r.

(akta kontroli str. 506-740)

2.2. Wydatki budżetu środków europejskich

Opis stanu faktycznego

W 2019 r. zrealizowano wydatki budżetu środków europejskich w kwocie 8,7 tys. zł, co stanowiło 100% planu po zmianach i 281% wydatków roku 2018 (wynoszących 3,1 tys. zł). Ww. wydatki dotyczyły umowy realizowanej w ramach projektu *Przestrzenie Dane Statystyczne w Systemie Informacyjnym Państwa*²⁰, zgodnie z porozumieniem o dofinansowanie nr POPC.02.01.00-00-0083/18-00 z 27 kwietnia 2018 r. zawartym przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego (zadania współfinansowanego ze środków Unii Europejskiej, w ramach Programu Operacyjnego Polska Cyfrowa na lata 2014-2020).

Szczegółowe badanie 100% wydatków²¹ (w ramach doboru celowego) poniesionych przez Urząd na realizację Projektu wykazało, że wydatki te poniesiono w okresie kwalifikowalności, do wysokości określonej w planie finansowym oraz prawidłowo udokumentowano. Wydatki te zostały poniesione na sfinansowanie wynagrodzeń osobowych wraz z pochodnymi pracowników Urzędu realizujących Projekt - zadania obejmowały obsługę finansowo księgową projektu, przygotowanie dokumentacji, sprawozdawczość, udział w pracach merytorycznych, przygotowanie dokumentacji przetargowej na budowę i wdrożenie Sytemu PDS, opiniowanie, redakcję

¹⁸ Zamówienia o wartości nieprzekraczającej równowartości 30 tys. euro.

¹⁹ W sprawozdaniu ujęto wyłącznie zamówienia udzielone z wyłączeniem procedur określonych przepisami ustawy Prawo zamówień publicznych.

²⁰ Dalej: Projekt. Celem Programu było: Poszerzenie zakresu oraz dostępności informacji statystycznych i metod analiz geostatystycznych wykorzystujących zasoby statystyki publicznej.

²¹ Doboru dokonano w sposób celowy.

specyfikacji wymagań na system w zakresie usług US-01 i US-02. Realizację tych zadań potwierdzano w *Miesięcznych kartach czasu pracy pracownika*, które wraz z opisem zrealizowanych prac przekazywano do komórki Głównego Urzędu Statystycznego odpowiedzialnej za realizację ww. projektu. Według stanu na 31 grudnia 2019 r. Projekt nie został zakończony.

(akta kontroli str. 52-80)

Opis stanu faktycznego

2.3. Efekty rzeczowe prowadzonej działalności

Wydatki Urzędu w 2019 r. realizowano w ramach zadania 1.11. *Statystyka publiczna* i dwóch podzadań: 1.11.1. *Prace statystyczne i rozwojowe* oraz 1.11.2. *Prowadzenie krajowych rejestrów rządowych*. Na realizację ww. zadania wydatkowano łącznie 9 131,7 tys. zł (99,9% planu po zmianach), z czego 9 123 tys. zł stanowiły wydatki budżetu państwa (99,9% planu po zmianach), a 8,7 tys. zł – wydatki budżetu środków europejskich (100% planu po zmianach). Podzadania, cele oraz mierniki przyjęte do pomiaru stopnia ich realizacji zdefiniowane zostały przez dysponenta części 58 *Główny Urząd Statystyczny*. I tak:

a/ w podzadaniu 1.11.1. *Prace statystyczne i rozwojowe* ustalone zostały następujące działania i mierniki, które zostały wykonane w zaplanowanej wysokości:

- 1.11.1.1. *Realizacja badań statystycznych* – celem działania było zapewnienie i przetworzenie danych do opracowania wyników informacji statystycznych, a jako miernik realizacji celu przyjęto odsetek opracowań statystycznych zrealizowanych do zaplanowanych w danym roku; wartość miernika na koniec okresu sprawozdawczego wyniosła 50;
- 1.11.1.2. *Udostępnianie i rozpowszechnianie wynikowych informacji statystycznych* – celem działania było zapewnienie powszechnego i łatwego dostępu do wynikowych informacji statystycznych, a miernikiem realizacji celu był wskaźnik dostępności informacji wynikowych w Internecie; wartość miernika na koniec okresu sprawozdawczego wyniosła 256;
- 1.11.1.3. *Prace rozwojowe* – celem działania było zapewnienie rozwoju metodologii badań statystycznych, nowych metod i narzędzi produkcji danych statystycznych oraz krajowych standardów klasyfikacyjnych, z uwzględnieniem ich spójności z systemem międzynarodowych klasyfikacji statystycznych; miernikiem działania był odsetek prac rozwojowych zrealizowanych do zaplanowanych; wartość miernika na koniec okresu sprawozdawczego wyniosła 5;

b/ w podzadaniu 1.11.2. *Prowadzenie krajowych rejestrów rządowych*:

- 1.11.2.1. *Prowadzenie rejestru TERYT* – celem działania było zapewnienie jednolitego sposobu kodowania obiektów terytorialnych w innych rejestrach publicznych i systemach administracji publicznej, a jako miernik realizacji celu przyjęto kompletność rejestru TERYT; wartość osiągniętego miernika na koniec okresu sprawozdawczego wyniosła 100%;
- 1.11.2.2. *Prowadzenie rejestru REGON* – celem działania było tworzenie i aktualizacja centralnej elektronicznej bazy informacji o podmiotach gospodarki narodowej, a jako miernik realizacji celu przyjęto kompletność rejestru REGON; wartość miernika na koniec okresu sprawozdawczego wyniosła 100%.

(akta kontroli str. 100-134)

Stwierdzone nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Wykonawcy umowy nr OPL-WA.2720.15.2019 z 26 listopada 2019 r. na zakup komputerów nie naliczono kary umownej, pomimo że sprzęt został dostarczony do zamawiającego z trzydniowym opóźnieniem.

Zgodnie z postanowieniami § 6 pkt 1 ppkt 1 ww. umowy, za każdy dzień zwłoki w terminie dostawy zamawiającemu przysługiwało 0,5% wartości wynagrodzenia

wykonawcy określonego w umowie. Tym samym na wykonawcę mogła zostać nałożona kara w wysokości 599,25 zł.

(akta kontroli str. 509-594)

Kierownik działu administracji (zatwierdzający merytorycznie wydatek na fakturze) wyjaśnił, że (...) *przyjąłem przez domniemanie, że przedmiot zamówienia dostarczono w terminie.*

(akta kontroli str. 597-598)

Główna księgowa wyjaśniła, że (...) *Na dzień dokonywania kontroli wstępnej nie miałam wiedzy o tym, że dostawa mogła odbyć się z opóźnieniem, ponieważ na podstawie ww. potwierżeń właściwych rzeczowo pracowników wnioskowałam, że terminy zostały dochowane. Nie skontrolowałam dokumentu dostawy do urzędu uznając to za czynność czysto techniczną (...). Niemniej jednak (...) w przyszłości przed potwierdzeniem dokonania kontroli wstępnej będę żądała przedstawienia odpowiednich dokumentów potwierdzających moment dostawy (...). W trakcie trwania kontroli (...) powzięłam informację na temat faktycznego terminu dostawy do urzędu sprzętu (...). W związku z tym, po rozważeniu aspektów prawnych zostanie podjęta decyzja w kwestii tego, czy zaistniały podstawy do obciążenia Wykonawcy karą umowną za zwłokę w dostawie.*

(akta kontroli str. 599-600)

Dyrektor wyjaśniła, że (...) *Wiedzę odnośnie niedotrzymania przez Wykonawcę przedmiotowego terminu dostawy powzięłam w trakcie prowadzonej przez NIK kontroli. W związku z powyższym poleciłam niezwłoczne ustalenie, czy w zaistniałym stanie rzeczy zachodzi podstawa do obciążenia Wykonawcy karą umowną (...) informuję również, że (...) zostaną stworzone procedury uszczelniające proces odbioru dostaw zamówionych towarów i usług, a także procedury formalizujące obieg związanej z tym procesem dokumentacji.*

(akta kontroli str. 601-604)

W dniu 27 lutego 2020 r. w trakcie czynności kontrolnych Najwyższej Izby Kontroli jednostka kontrolowana przesłała do wykonawcy notę obciążeniową (nr 1/2020) na kwotę 599,25 zł z terminem zapłaty 14 dni od daty jej otrzymania.

(akta kontroli str. 605-606)

2. Wszczęcie trzech postępowań²² o udzielenie zamówień publicznych, objętych szczegółowym badaniem, nastąpiło w tych samych dniach co złożenie wniosków o ich przeprowadzenie (tj. w dniach 6, 15 i 29 listopada 2019 r.). Powyższe działanie stanowiło naruszenie § 3 pkt 2 Regulaminu udzielania zamówień publicznych, zgodnie z którym wnioski dotyczące przeprowadzenia procedury udzielenia zamówienia powinny zostać złożone nie mniej niż na trzy dni przed planowanym wszczęciem postępowania (...).

(akta kontroli str. 506-740)

Dyrektor Urzędu wyjaśniła, że *zapis o konieczności zachowania trzydniowego terminu dostarczenia wniosku przed planowanym wszczęciem postępowania stanowił dla wnioskodawcy charakter wyłącznie instrukcyjny. W praktyce zapis ten okazał się zapisem zbędnym. W związku z tym w najbliższym czasie podjęte zostaną działania w kierunku zmiany Regulaminu w tym zakresie.*

(akta kontroli str. 720-723)

²² O numerach: OPL-WA.2720.15.2019 r. z dnia 06.11.2019 r., OPL-WA.2720.21.2019 z dnia 15.11.2019 r., i OPL-WA.2720.25.2019 z dnia 29.11.2019 r.

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie wykonanie budżetu państwa w 2019 r. przez kontrolowaną jednostkę w zakresie wydatków. W wyniku kontroli próby wydatków zrealizowanych przez Urząd stwierdzono, że zostały one poniesione z zachowaniem zasad gospodarowania środkami publicznymi określonych w obowiązujących przepisach. Nie stwierdzono niecelowego i niegospodarnego wydatkowania środków publicznych. W rezultacie wydatkowania środków osiągnięto cele prowadzonej działalności ujęte w planie działalności oraz układzie zadaniowym wydatków.

OBSZAR

3. Sprawozdawczość i księgi rachunkowe

3.1. Sprawozdawczość

Opis stanu faktycznego

Kontrolą objęto prawidłowość sporządzania przez Urząd rocznych sprawozdań budżetowych za 2019 r.:

- o stanie środków na rachunkach bankowych państwowych jednostek budżetowych (Rb-23),
- z wykonania planu dochodów budżetowych (Rb-27),
- z wykonania planu wydatków budżetu państwa (Rb-28),
- z wykonania planu wydatków budżetu państwa w zakresie programów realizowanych ze środków pochodzących z budżetu UE oraz niepodlegających zwrotowi środków z pomocy udzielanej przez państwa członkowskie EFTA, z wyłączeniem wydatków na realizację Wspólnej Polityki Rolnej (Rb-28 Programy),
- z wykonania planu wydatków budżetu państwa z wyłączeniem wydatków na realizację Wspólnej Polityki Rolnej (Rb-28 UE),

oraz sprawozdań w zakresie operacji finansowych za IV kwartał 2019 r. o stanie należności oraz wybranych aktywów finansowych (Rb-N) i o stanie zobowiązań według tytułów dłużnych oraz poręczycieli i gwarancji (Rb-Z).

Powyższe sprawozdania zostały sporządzone w terminach wynikających z przepisów rozporządzeń: a/ Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 9 stycznia 2018 r. w sprawie sprawozdawczości budżetowej²³, b/ Ministra Finansów z dnia 4 marca 2010 r. w sprawie sprawozdań jednostek sektora finansów publicznych w zakresie operacji finansowych²⁴ oraz c/ Ministra Finansów z dnia 28 grudnia 2011 r. w sprawie sprawozdawczości budżetowej w układzie zadaniowym²⁵.

(dowód: akta kontroli str. 166, 202-221)

Analiza ww. sprawozdań wykazała, że zostały one sporządzone rzetelnie i prawidłowo pod względem merytorycznym i formalno-rachunkowym, a ujęte w nich kwoty były zgodne z danymi wynikającymi z ewidencji księgowej. Stosowany system kontroli zarządczej zapewniał w sposób racjonalny prawidłowość sporządzanych sprawozdań.

(akta kontroli str. 202-221)

3.2. Księgi rachunkowe

Opis stanu faktycznego

Zasady dotyczące rachunkowości przyjęte zostały w Urzędzie na podstawie zarządzeń Dyrektora: a/ Nr 8/2018 z dnia 4 kwietnia 2018 r. w sprawie wprowadzenia polityki rachunkowości dla Urzędu Statystycznego w Opolu, b/ Nr 13/2019 z dnia 17 lipca 2019 r. w sprawie Procedur Kontroli Finansowej (ze zm.) oraz c/ Nr 2/2019 z dnia 30 stycznia 2019 r. w sprawie wprowadzenia Polityki ochrony danych osobowych w Urzędzie. Przyjęta w Urzędzie dokumentacja

²³ Dz. U. z 2019 r. poz. 1393, ze zm.

²⁴ Dz. U. z 2014 r. poz. 1773.

²⁵ Dz. U. z 2018 r. poz. 1793, ze zm.

odnosząca się do zasad rachunkowości spełniała wymagania określone w art. 10 ust. 1 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości²⁶.

(dowód: akta kontroli, str. 334-408, 448-500)

Ewidencja finansowo-księgową prowadzona była w systemie księgowości komputerowej SOFTUS. Zasady ochrony danych, w tym metody zabezpieczenia dostępu do danych oraz system ich przetwarzania określone zostały w dokumentacji *Polityki ochrony danych osobowych w Urzędzie w rozdziale IV Instrukcja zarządzania systemami informatycznymi*. Przeprowadzona analiza ww. dokumentacji wykazała, że organizacja rachunkowości i ustanowiony w jednostce kontrolowanej system kontroli zarządczej zapewniały prawidłowość prowadzenia ksiąg rachunkowych.

(dowód: akta kontroli str. 165, 168-170)

Analiza zapisów księgowych wykazała, że salda kont księgi głównej na 31 grudnia 2018 r. zostały prawidłowo wprowadzone do ksiąg rachunkowych 2019 r. jako bilans otwarcia wg stanu na 1 stycznia 2019 r., zgodnie z wymogiem wynikającym z art. 5 ust. 1 ustawy o rachunkowości. Ponadto, stosownie do zapisów art. 14 ust. 1 ww. ustawy, obroty dziennika były zgodne z zestawieniem obrotów i sald kont księgi głównej na 31 grudnia 2019 r.

(dowód: akta kontroli str. 282, 286-306)

W wyniku przeprowadzonego przeglądu analitycznego ksiąg rachunkowych za 2019 r. nie stwierdzono nieprawidłowości w zakresie ich prowadzenia, w tym dotyczących m.in. okresu księgowania, pomijania kont rozrachunkowych przy księgowaniu zakupów, czy też braku dat wymaganych przepisami ustawy o rachunkowości. Badaniem objęto również wybranych w sposób celowy 10 zapisów księgowych za okres od stycznia do lutego 2019 r. na łączną kwotę 36,1 tys. zł. Ustalono, że dowody będące podstawą zapisów zostały przypisane do właściwego okresu sprawozdawczego.

(dowód: akta kontroli str. 279-281, 308-328)

Szczegółowym badaniem dotyczącym prawidłowości prowadzenia ksiąg rachunkowych objęto: a/ 203 dowody księgowe na kwotę 104,7 tys. zł, dobrane w sposób celowy w wyniku przeprowadzonego przeglądu analitycznego oraz pięć sald zobowiązań z tytułu wydatków budżetowych na kwotę 17,6 tys. zł (100% zobowiązań nierozliczonych na 31 grudnia 2019)²⁷ i b/ 92 dowodów księgowych i odpowiadających im zapisów w zakresie dochodów i wydatków budżetowych (z wyłączeniem wydatków dotyczących wynagrodzeń) na kwotę 971,4 tys. zł (wybranych do badania w sposób losowy metodą MUS)²⁸.

Stwierdzono, że dowody te zostały sprawdzone pod kątem poprawności formalno-rachunkowej, prawidłowości kontroli bieżącej i dekretacji, ewidencji transakcji oraz wiarygodności ksiąg wpływających na sprawozdawczość bieżącą i sprawozdania roczne. W wyniku przeprowadzonego badania stwierdzono, że zapisy księgowe były

²⁶ Dz. U. z 2019 r. poz. 351, ze zm.

²⁷ Na dzień 31 grudnia 2019 r. nie wystąpiły nierozliczone należności z tytułu dochodów budżetowych.

²⁸ Losowanie próby dla potrzeb oceny ksiąg rachunkowych przeprowadzono w sposób: a/ celowy - na podstawie wyników przeglądu analitycznego dokonanego za pomocą programu Pomocnik Kontrolera i celowy w zakresie pięciu sald zobowiązań z tytułu wydatków budżetowych nierozliczonych na dzień 31 grudnia 2019 r. (z wyłączeniem zobowiązań z tytułu wynagrodzeń i ich pochodnych w paragrafach 401-408, 411-413, 418) oraz b/ metodą MUS przeprowadzono odrębnie od losowania próby dla oceny wydatków; populacja przyjęta do badania ksiąg rachunkowych obejmował dowody dotyczące zarówno wydatków jak i dochodów; próbę wylosowano metodą MUS z konta 130 *Rachunek bieżący jednostki* subkonta dochodów (129) i subkonta wydatków posiadających szczegółowość paragrafową, z wyłączeniem wydatków dotyczących wynagrodzeń i ich pochodnych (w paragrafach 401-408, 411-413, 418), pozycji o kwocie < 500,00 zł (wg wartości bezwzględnej), jak również zapisów korygujących (minusowych) o dużych kwotach.

prawidłowe. Ponadto salda należności z tytułu dochodów budżetowych nie zawierały należności przedawnionych, umorzonych i nieściągalnych.

Ustalono również, że system księgowości komputerowej zapewniał m.in.: a/ ciągłość numeracji zapisów w dzienniku, b/ wskazanie osoby odpowiedzialnej za treść zapisu oraz c/ trwałość zapisów i brak możliwości ich modyfikacji. W księgach rachunkowych 2019 r. ujęto wszystkie badane dowody księgowo.

(dowód: akta kontroli str. 235-256, 257-277, 278, 308-328)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

Najwyższa Izba Kontroli opiniuje pozytywnie sporządzone przez Urząd sprawozdania budżetowe oraz sprawozdania w zakresie operacji finansowych. Sprawozdania sporządzano zgodnie z obowiązującymi przepisami, terminowo i stosownie do przepisów obowiązujących w tym zakresie, a ujęte w nich dane były zgodne z danymi wynikającymi z ewidencji księgowej. Księgi rachunkowe były prowadzone prawidłowo.

V. Uwagi i wnioski

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, przedstawia następujące uwagi i wnioski:

Uwagi

Najwyższa Izba Kontroli nie formułuje uwag.

Wniosek

Najwyższa Izba Kontroli wnosi o podjęcie działań w celu wyeliminowania przypadków braku kontroli realizacji umów w zakresie terminowości dostaw.

VI. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Opolu. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwag
i wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 21 od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykonania wniosku pokontrolnego oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Opole, 25 marca 2020 r.

Kontroler

Agnieszka Roszczak-Fedorowicz
główny specjalista kontroli państwowej

podpis

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Opolu
Dyrektor

DIREKTOR
Z up.
Janusz Madej
Wiceprezident
Delegatury NIK w Opolu

